herpy

SCYNKI

Gold Skink

Eumeces schneiderii

Masywny, gładki i szybki scynk z suchych obszarów między Afryką Północną a Azją Środkową. *Eumeces schneiderii* ma barwę od piaskowej do oliwkowobrązowej z pomarańczowymi plamami, chętnie zakopuje się w luźnym piasku i jest wytrzymałym, długowiecznym gatunkiem terraryjnym, jeśli ma słońce, UVB i głębokie podłoże.

Rodzina: Scincidae Dawna nazwa: *Eumeces schneideri; Novoeumeces schneideri*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**30-45 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-20 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Pustynia i półpustynia**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**25-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**40-45 °C**
Temperatura w nocy	**20-25 °C**
Wilgotność	**20-40%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady, owoce i kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**5-15 jaj**
Inkubacja	**40-60 dni** przy 28-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Eumeces schneiderii to duży scynk o masywnej budowie, z gładkimi, błyszczącymi łuskami, krótką, trójkątną głową, krótkimi nogami i długim ogonem. Grzbiet jest srebrnoszary do oliwkowobrązowego, z pomarańczowymi lub żółtymi plamami na grzbiecie i ogonie, a wzdłuż boków często biegnie jasny do pomarańczowego pas. Spód ciała jest jasny. Samce mają wyraźnie szerszą głowę niż samice. Nogi są krótkie i mocne, a ciało jest przystosowane do poruszania się w luźnej ziemi i piasku.

Dorosłe osobniki mierzą 30-45 cm długości razem z ogonem. Długość od pyska do kloaki dochodzi do 19 cm, a dorosłe zwierzęta ważą średnio niespełna 60 g. Osobniki z obszarów o łagodnym klimacie śródziemnomorskim dorastają do większych rozmiarów niż te z obszarów o klimacie kontynentalnym. Gatunek jest bardzo zróżnicowany regionalnie i wyróżnia się cztery podgatunki: *E. s. schneiderii*, *E. s. pavimentatus*, *E. s. princeps* i *E. s. barani*. Systematyka nie jest ostatecznie wyjaśniona. Gatunek występował też pod pisownią *E. schneideri*, a przez pewien czas w rodzaju *Novoeumeces*. W handlu bywa mylony z północno-zachodnioafrykańskim *Eumeces algeriensis*, który wcześniej uznawano za podgatunek.

Zwierzę jest aktywne w dzień i czujne. Dużo czasu spędza ukryte w piasku, ale wychodzi, by się wygrzewać i jeść, a zdrowy osobnik jest szybki i chętnie ucieka. Nowe zwierzęta są często nerwowe i mogą gryźć, ale syczenie i otwieranie pyska szybko ustępują, a większość przyzwyczaja się do ostrożnego brania na rękę.

Występowanie i środowisko

Eumeces schneiderii ma bardzo duży zasięg występowania, od Afryki Północnej po Azję Środkową: Algieria, Tunezja, Libia i Egipt (łącznie z Synajem), dalej przez Izrael, Palestynę, Liban, Jordanię, Syrię i Cypr po Turcję, Irak, Arabię Saudyjską i Iran. Na północnym wschodzie gatunek występuje na Kaukazie (Gruzja, Armenia, Azerbejdżan i Dagestan w Rosji) oraz w Azji Środkowej: w Kazachstanie, Turkmenistanie, Uzbekistanie, Tadżykistanie i Kirgistanie, aż po Afganistan i Pakistan.

Każdy podgatunek ma swój obszar. *E. s. pavimentatus* występuje w Syrii, Libanie i Jordanii, *E. s. princeps* na Kaukazie i w Iranie, a *E. s. barani* opisano z Anatolii w Turcji. Za miejsce typowe gatunku uważa się Cypr.

> **Naturalny zasięg:** Algieria, Tunezja, Libia, Egipt, Izrael, Terytoria Palestyńskie, Cypr, Turcja, Syria, Liban, Jordania, Iran, Irak, Arabia Saudyjska, Gruzja, Armenia, Azerbejdżan, Rosja, Kazachstan, Turkmenistan, Uzbekistan, Tadżykistan, Kirgistan, Afganistan i Pakistan.

ŚRODOWISKO

Gatunek żyje na obszarach suchych i półsuchych o luźnej lub kamienistej glebie i rzadkiej do umiarkowanej roślinności: w zaroślach, na kamienistych stepach, skrajach pustyń, terenach uprawnych i obszarach skalistych. Gleba jest często na tyle luźna, że zwierzę może się zakopać i przeczekać w ukryciu najgorętsze godziny dnia oraz noc.

Klimat jest gorący i suchy, z dużymi różnicami między dniem a nocą. Zwierzęta są aktywne w dzień, wygrzewają się przed południem, polują na ziemi na owady i inne drobne zwierzęta i chowają się między kamieniami oraz w samodzielnie wykopanych korytarzach, gdy jest zbyt gorąco lub zbyt zimno. Aktywne osobniki mają temperaturę ciała około 33 °C. Na dużej części zasięgu, zwłaszcza na Kaukazie i w Azji Środkowej, zimy są mroźne i zwierzęta spędzają je nieaktywne w ziemi.

Hodowla

TERRARIUM

Eumeces schneiderii żyje na ziemi i kopie, dlatego najważniejsze są powierzchnia dna i podłoże. Para albo samiec z dwiema samicami potrzebuje co najmniej 120 × 60 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość). Pojedynczy osobnik poniżej 35 cm może mieszkać w terrarium 90 × 45 × 40 cm, ale większe jest lepsze, bo zwierzę jest aktywne i eksploruje swoje terrarium.

Podłoże powinien stanowić luźny, suchy piasek lub piaszczysta ziemia w warstwie co najmniej 8-10 cm, tak aby zwierzę mogło się całkowicie zakopać. Wybierz piasek o zaokrąglonych ziarnach, a nie ostry piasek kwarcowy. Odchody usuwaj codziennie, a całe podłoże wymieniaj co dwa-trzy miesiące. Rozłóż płaskie kamienie, stosy łupków, kryjówki i gałęzie, żeby było kilka schronień i miejsce do wygrzewania. Kamienie muszą stać bezpośrednio na dnie terrarium, aby nie dało się ich podkopać i przewrócić.

Terrarium musi mieć szczelną pokrywę, bo gatunek świetnie znajduje szczeliny. Warto zasłonić trzy boki, żeby zwierzę czuło się bezpiecznie.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

TEMPERATURA

W terrarium musi być wyraźny gradient. W dzień temperatura powinna wynosić 25-30 °C, najwyższa przy miejscu do wygrzewania, a najniższa na przeciwległym końcu. Pod żarówką halogenową miejsce do wygrzewania powinno osiągać 40-45 °C, mierzone na powierzchni termometrem na podczerwień.

W nocy ogrzewanie się wyłącza, a temperatura może spaść do 20-25 °C, ale nie poniżej 18 °C. Zimą zwierzę może przejść okres chłodniejszy z temperaturą 20-25 °C w dzień, 10-15 °C w nocy i krótszym dniem; czas jego trwania nie jest udokumentowany. Steruj żarówką grzewczą za pomocą termostatu i unikaj kamieni grzewczych. Jeśli zwierzę nie je i jest wychudzone, miejsce do wygrzewania jest często za zimne albo żarówka za stara.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Gatunek pochodzi z suchych obszarów i należy go trzymać w suchych warunkach przy wilgotności powietrza 20-40 %, w każdym razie poniżej 50 %. Wystarczy lekkie zraszanie raz w tygodniu.

Podawaj świeżą wodę w stabilnej, płytkiej misce, z której zwierzę może wyjść, i wymieniaj ją codziennie. Gatunek chętnie pije stojącą wodę. Niewielki fragment podłoża w chłodnym końcu można utrzymywać lekko wilgotny jako kryjówkę na czas linienia, ale reszta podłoża musi być sucha.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i potrzebuje UVB przez cały czas, gdy światło jest włączone. Należy do strefy Fergusona 3 i powinien mieć indeks UV około 3 w miejscu do wygrzewania. Zapewnia to świetlówka T5 HO w odbłyśniku, pokrywająca mniej więcej połowę długości terrarium i umieszczona nad miejscem do wygrzewania razem z lampą grzewczą. Wymieniaj świetlówkę zgodnie z zaleceniami producenta i mierz indeks UV, jeśli masz taką możliwość.

Okres świetlny wynosi 12-14 godzin dziennie w półroczu letnim i jest krótszy zimą. Zapewnij cień i kryjówki na drugim końcu terrarium.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Eumeces schneiderii jest wszystkożerny, ale zjada głównie żywe owady i inne drobne zwierzęta: świerszcze, karaczany, mączniki, drewnojady, jedwabniki, ślimaki i dżdżownice. Wiele osobników nigdy nie je roślin, inne biorą trochę owoców lub warzyw. Zaproponuj trochę posiekanych owoców lub warzyw i sprawdź, czy zwierzę je przyjmie.

Młode karmi się codziennie, dorosłe dwa-trzy razy w tygodniu. Podawaj tyle, ile zwierzę zje w około 5 minut. Tłusty pokarm, taki jak oseski myszy, podaje się tylko sporadycznie, bo zwierzę łatwo tyje i staje się ospałe. Lekko oprószaj pokarm wapniem, a raz w tygodniu podawaj suplement witaminowy. Szybkie, skaczące owady nie zawsze zostają złapane, więc warto karmić z miski.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest ciekawski i chętnie eksploruje otoczenie. Nowe zwierzęta są często ostrożne, ale dzięki cierpliwości i karmieniu z pęsety stają się spokojne. Podnoś zwierzę od spodu i nigdy nie chwytaj go z góry; ugryzienie może boleć.

Gatunek można trzymać pojedynczo, ale toleruje też samca z jedną do trzech samic, jeśli terrarium jest duże i ma wystarczająco dużo kryjówek i miejsc do wygrzewania dla wszystkich. Dwóch samców nie należy trzymać razem, bo walczą. Nowe zwierzęta poddawaj kwarantannie przez co najmniej 30 dni. Zwierzę dużo kopie i często widać je tylko rano i podczas karmienia.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają szerszą głowę i mocniejszą szyję niż samice, ale różnica staje się wyraźna dopiero u dorosłych osobników. W naturze samice osiągają dojrzałość płciową średnio w wieku niespełna trzech lat. Przy obfitym pokarmie i bez długiej zimy w terrarium następuje to szybciej, prawdopodobnie po 1-2 latach.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja odbywa się wiosną, po chłodnym okresie zimowym. Samica musi być w dobrej kondycji. Wpuść samicę do samca i zostaw je razem na jeden-dwa tygodnie, jeśli nie ma agresji. Przebieg kopulacji nie jest u tego gatunku udokumentowany.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek jest jajorodny. Zniesienie liczy 5-15 jaj; liczba ta jest niepewna. Samica składa jaja około czterech do sześciu tygodni po kopulacji w głębokiej, wilgotnej warstwie piasku i wermikulitu, w której kopie. Daj jej pojemnik do składania jaj w ciepłym końcu, żeby nie zatrzymywała jaj. Liczba zniesień w roku nie jest udokumentowana.

INKUBACJA

Jaja ostrożnie przenosi się do inkubatora z wilgotnym wermikulitem i nie obraca się ich. W temperaturze 28-30 °C wyklucie następuje po około 40-60 dniach. Temperaturowa determinacja płci nie jest u tego gatunku udokumentowana.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode po wykluciu mierzą około 5 cm od pyska do kloaki i ważą nieco ponad 3 g. Trzymaj je w małym terrarium z twardym, lekko wilgotnym podłożem piaszczystym, miejscem do wygrzewania i UVB. Podawaj codziennie małe owady oprószone wapniem i trzymaj młode osobno, jeśli się gryzą. Tempo wzrostu w niewoli nie jest udokumentowane.

Zdrowie i częste błędy

Eumeces schneiderii jest odporny, jeśli temperatura, światło i podłoże są właściwe. Typowe problemy to:

- Słaby apetyt i wychudzenie, najczęściej z powodu zbyt niskiej temperatury lub słabej żarówki grzewczej.
- Niedobór wapnia i osteoporoza przy zbyt małej ilości UVB i jednostronnej diecie.
- Zaparcia, jeśli zwierzę połyka piasek razem ze zdobyczą; drobny piasek o zaokrąglonych ziarnach i karmienie z miski zmniejszają ryzyko.
- Pasożyty wewnętrzne i zewnętrzne, zwłaszcza u osobników odłowionych z natury.
- Otyłość przy zbyt dużej ilości tłustego pokarmu.
- Zatrzymanie jaj, jeśli samica nie ma gdzie ich złożyć.

Nowe zwierzęta poddawaj kwarantannie przez co najmniej 30 dni. W razie zmiany apetytu, utraty masy ciała lub obrzęków skontaktuj się z lekarzem weterynarii doświadczonym w leczeniu gadów.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.